

**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ КІНЦЕВИМ СПОЖИВАННЯМ
ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ ТА ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КРАЇН**

Незважаючи на "тиск" глобалізації, соціальні стандарти у різних країнах все ще суттєво відрізняються. Так, у 2005 р. погодинна оплата праці в промисловості Німеччини складала 38, США - 30, Японії - 25, Канади - 18, Польщі - 2.5, Мексики - 2.1, Китаю - 0.7 та Індії - 0.19 доларів [2]. У 2015 р. показники змінилися і становили: Німеччина - 45, США - 38,5, Японія - 23, Китай - 2,8 та Індія - 0,35 доларів за годину (мал. 1) [3].

Економічна практика показує, що для країн, що розвиваються, і у тому числі країн з перехідною економікою (у т.ч. для України) важливо не опинитися в "постіндустріальній ямі" і помірковано розпоряджатись соціальними витратами, надмірне використання яких відразу ж знижує конкурентоспроможність країни, як сталося у Японії та Південній Кореї понад 30 років тому.

Серед розвинених країн ЄС показники погодинної продуктивності праці відрізняються до 1.7 раз: виробіток датського робітника складає 53 євро, а іспанський або італійський робітник виробляє продукцію на суму усього лише в 32 євро. У той же самий час різниця за показником тривалості робочого тижня в цих країнах є мінімальною. Характерно, що країни, де в якості заходу підвищення добробуту в кінці 20-го століття був скорочений трудовий тиждень, почали відставати в економічному розвитку. Введений на початку 80-х років минулого століття у Франції 39 годинний трудовий тиждень спричинив зниження у темпів економічного зростання в порівнянні з Німеччиною і Великобританією, де підтримувалась більше напружена праця.

Економіка сама по собі не може стати соціально орієнтованою. Разом з цим одними лише централізованими урядовими інструментами макроекономічного характеру її соціальною не зробиш. За справедливим зауваженням вітчизняних економістів (В. Новіков та В. Семенов), в Україні між економічною ефективністю і соціальною справедливістю створений надзвичайно тісний негативний зв'язок. На практиці часто представники влади маніпулюють цим: доки не піднімемо економіку, не буде вирішення соціальних питань. На думку цих авторів, однаковою мірою небезпечно також зворотне бачення проблеми: доки не вирішимо соціальні питання не буде ефективної економіки [1].

Одним з показників, що відображають рівень приватного споживання є показник кінцевого споживання домашніх господарств. За останні 50 років

(1965 – 2015 рр.) показник кінцевого споживання домашніх господарств за даними Світового банку та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), демонструє тенденцію неухильного пониження його частки у світовому ВВП з 63,5% до 58,0%. Ми проаналізували кореляцію між цим показником та економічним зростанням у Японії (1961-1990 рр.), Південній Кореї (1963-1992 рр.) та Україні (1991-2015 рр.). При цьому розраховані коефіцієнти кореляції як на зазначені терміни (Японія - 0,8508, Юж. Корея - 0,8588, Україна - 0,8338), так і на окремі проміжки часу. В Україні, на жаль, практично безперервно, з деякими виключеннями, переважали негативні або низькі темпи економічного зростання. Якщо за весь проаналізований термін спостерігаються високі коефіцієнти кореляції, на окремі проміжки часу – тенденція змінюється. Так, у Південній Кореї, де найактивнішими роками реформування економіки вважаються 1963-1993 рр., кореляція складає 0,6783. Це означає, що в періоди швидкого зростання економіки темпи зростання кінцевого споживання домашніх господарств є необхідним певний рівень споживання, але, в цілому, меншою мірою, ніж в періоди застою або повільного зростання. За 1994-2016 рр. коефіцієнт кореляція між кінцевим споживанням та економічним зростанням склав 0,9549. Не випадково, що за цей період середньорічні темпи зростання знизилися в три рази. В Україні відповідний коефіцієнт кореляції за 1991-1999 рр. (роки спаду економіки) становив 0,5458. За 2000-2008 рр. кореляція була негативною - (-)0,1509. І, нарешті, в період глибокої кризи (2009-2016 рр.) вона склала 0,9192. У Японії в період швидкого економічного зростання (1973-1990рр.) кореляція між цими показниками становила 0,7602, за 1991-2009 рр. – 0,7645 з істотним уповільненням темпів економічного зростання і, нарешті, за 2010-2016 рр., коефіцієнт кореляції підвищився і склав 0,7884.

Таким чином, взаємозв'язок між показником кінцевого споживання домашніх господарств та економічним зростанням носить циклічний характер: при дуже низьких і середніх значеннях коефіцієнта кореляції спостерігаються порівняно високі темпи економічного зростання, при низьких і дуже високих значеннях – темпи падають. Це означає, що за кожен даний період часу існує наступний зв'язок між споживанням і накопиченням: по-перше, високі темпи економічного зростання можливі при відносно низьких темпах зростання споживання, але темпи економічного зростання знижуються, коли споживання зростає швидше за економіку; по-друге, у періоди економічного спаду кореляція між споживанням і економічним зростанням посилюється, у періоди підйому – зменшується; по-третє, на довгостроковий період економічне зростання більше кореспондує із зростанням накопичень та інвестицій, ніж із зростанням обсягів споживання.

Література

1. Социальная справедливость: сущность, оценка, реализация. Теоретико-экономическое исследование. Валерий Новиков, Виктор Семенов.

– Saarbrücken, Palmarium Academic Publishing, 2014, с.23-24. Интернет ресурс: http://www.idss.org.ua/monografii/novikov_semenov.pdf .

2. Farrell Diana, Puron Antonio, Jaana K. Remes, Beyond cheap labor: lessons for developing economies, How can middle income countries like Mexico compete with China? By adding higher value // The McKinsey quarterly. – 2005. – N1. - p.100.

3. Asia makes, China takes. The Economist, April 8th – 14th, 2017, special report, p.5-6.

УДК 331.1

Ільєнко А.В.,

асистент,

кафедра управління персоналом та економіки праці,

Лазор М.В.,

студентка,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ДЕФИЦИТ ГІДНОЇ ПРАЦІ ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Інтелектуальні технології та людський капітал, які засновані на знаннях і компетенціях працівників до інтенсивної креативної праці, характеризують перехід до постіндустріального розвитку суспільства. Соціально орієнтований інноваційною ринковою економікою працівник розглядається як головний фактор розвитку та предмет цього розвитку. Отже, домінуючими напрямками у соціально-економічних перетвореннях, виступає людина та її добробут. Як наслідок, виникає висока необхідність глибокого дослідження людського капіталу, якості трудового життя та забезпечення гідної праці. Результатом неправильних політичних, економічних, соціальних рішень стає дефіцит гідної праці в процесі розвитку соціально-трудових відносин.

Під гідною працею МОП розуміє «можливість для чоловіків та жінок отримати гідну і продуктивну роботу, адекватну професійним знанням, в умовах свободи, рівності, соціальної захищеності і людської гідності» [2].

На нашу думку, гідну працю слід розглядати як працю, результатом якої є все необхідне для існування, процвітання і розвитку людства; працю, з якою пов'язаний прогрес у всіх сферах економічного та суспільного життя.

Прикро говорити, проте форми вияву дефіциту гідної праці стають дедалі більш строкатими, а масштаби і глибина цього вияву посилюються. Свідченням останнього є: постійне зростання безробіття; збільшення